

Grau en Antropologia Social i Cultural

GUIA DOCENT

Codi assignatura:101250

Nom assignatura:Antropologia Lingüística

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Antropologia Lingüística
Codi	101250
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Tercer; primer semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a Montserrat Ventura i Oller

Departament Antropologia Social i Cultural

Universitat/Institució UAB

Despatx B9.211

Telèfon (*) 93-581 11 43

e-mail Montserrat.ventura@uab.cat

Horari d'atenció Dmts 11.30h-13h i 15h-16.30h

2. Equip docent

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

CAP

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Forma part de la matèria principal 9: "Àmbits temàtics generals de l'antropologia" i s'imparteix de forma optativa el tercer curs del grau d'antropologia social i cultural.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és formar els i les estudiants d'antropologia social i cultural en els fonaments històrics, teòrics, epistemològics i empírics de les relacions entre llengua, cultura i societat amb la finalitat de donar-los una nova eina per comprendre les societats que estudien.

Objectius específics

Els objectius específics són formar en les qüestions més generals de la disciplina de l'antropologia lingüística des d'una perspectiva antropològica; conèixer la diversitat lingüística i les seves implicacions en la cultura i la societat; entrar en contacte amb l'evolució humana des de l'estudi de la capacitat de comunicar; conèixer els enfocaments teòrics clau de la matèria, tant des de la vessant més centrada en el significat com aquella més centrada en el context; conèixer les formes orals i altres formes de comunicació humana desenvolupades a través de les cultures; i finalment conèixer les implicacions més polítiques de diverses situacions generades per la diversitat lingüística, com el plurilingüisme i les relacions entre llengua i identitat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE1. (CE: competències específiques ...)
A2 Identificar la variabilidad transcultural de los sistemas económicos, de parentesco, políticos, simbólicos y cognitivos, educativos y de género y la teoría antropológica al respecto.

Resultats d'aprenentatge

A2.9 Conocer y comprender la teoría antropológica sobre los procesos de socialización/enculturación en el ámbito de la antropología lingüística
A2.13 Conocer y comprender la historicidad de los sistemas sociales y culturales en el ámbito de la antropología lingüística

Competència

A4 Aprehender la diversidad cultural a través de la etnografía y evaluar críticamente los materiales etnográficos como conocimiento de contextos locales y como propuesta de modelos teóricos.

Resultats d'aprenentatge

A4.3 Analizar teóricamente ejemplos etnográficos de diversidad cultural en los ámbitos de la antropología lingüística.

Competència

A5 Aplicar el conocimiento de la variabilidad cultural y de su génesis para evitar las proyecciones etnocéntricas.

Resultats d'aprenentatge

A5.11 Distinguir los aspectos arbitrarios pero no inmotivados de las formas de clasificación en el ámbito de la antropología lingüística.
A5.12 Distinguir la reiteración y unicidad de las pautas culturales en los procesos históricos en el ámbito de la antropología lingüística.

Competència

A6 Demostrar que conoce y comprende los desarrollos disciplinarios recientes y la vinculación de la teoría antropológica con las disciplinas sociales afines en su desarrollo histórico y en las tendencias interdisciplinarias actuales.

Resultats d'aprenentatge

A6.2 Integrar enfoques interdisciplinarios en los ámbitos de la antropología lingüística.

Competència

C1 Aplicar los conceptos básicos de la Antropología Social y Cultural a la comprensión de las relaciones entre distintas sociedades y culturas.

Resultats d'aprenentatge

C1.4 Identificar la utilización de las diferencias socioculturales para justificar la desigualdad entre sociedades y sectores sociales.

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència .....CE7.

Resultats d'aprenentatge

Competència

CT2. (CT: competències transversals)

T1 Buscar, seleccionar y gestionar información de forma autónoma tanto en fuentes estructuradas (bases de datos, bibliografías, revistas especializadas) como en información distribuida en la red..

Resultats d'aprenentatge

T1.1 Saber utilizar de forma experta las posibilidades de internet

Competència

T5 Debatir a partir del conocimiento especializado adquirido en un contexto interdisciplinar.

6.- Continguts de l'assignatura

Diversitat lingüística i diversitat cultural. Presentació dels autors i les teories que han desenvolupat l'estudi de las relacions entre llengua i cultura. Estudi del llenguatge com a font de dades etnogràfiques i antropològiques, com a un recurso de la cultura, i de l'ús del llenguatge com a una pràctica social i cultural.

Temari

I.L'antropologia i la lingüística

1. Introducció a l'assignatura: què és l'antropologia lingüística?
2. Diversitat lingüística, vocabularis bàsics, classificacions
3. La llengua en humans i primats: biologia i cultura

II. Diversitat i unitat

4. llengua i pensament
5. Etnolinguística
6. lingüística i antropologia cognitiva
7. Gènere, nombre, espai, temps i altres nocions

III. Les llengües i els seus contextos

8. El folklore
9. Etnografia de la parla o de la comunicació, anàlisi del discurs
10. Sociolingüística

IV. La domesticació del pensament salvatge

11. La pintura esquemàtica, els *quipus* i altres formes de codificació numèrica, els jeroglifs i els alfabetes
12. llenguatge oral i gestual: llengua recitada, cantada, el mite. Codis gestuals, danses rituals.
13. llenguatge corporal: pintures, escarificacions, tatuatges
14. Les escriptures indígenes

V. Llengua, identitat i diversitat.

15. Llengua i identitat
16. Multilingüisme, transformació, pèrdua i recuperació de llengües
17. Educació bilingüe: l'exemple de les escoles indígenes

Conferències:

Cada curs es programen un total de dues / tres conferències l'assistència a les quals és obligatòria . La data, títols i conferenciant es publiquen a l'inici del curs al campus virtual.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

La metodologia docent principal seran les classes magistrals, sempre combinades amb discussions a l'aula quan sigui pertinent i la discussió al despatx en tutories individuals sobre el desenvolupament de les tasques assignades.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistrals	45	<p>A2.9 Conocer y comprender la teoría antropológica sobre los procesos de socialización/enculturación en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A2.13 Conocer y comprender la historicidad de los sistemas sociales y culturales en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A4.3 Analizar teóricamente ejemplos etnográficos de diversidad cultural en los ámbitos de la antropología lingüística.</p> <p>A5.11 Distinguir los aspectos arbitrarios pero no inmotivados de las formas de clasificación en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>A5.12 Distinguir la reiteración y unicidad de las pautas culturales en los procesos históricos en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>C1.4 Identificar la utilización de las diferencias socioculturales para justificar la desigualdad entre sociedades y sectores sociales.</p>

Supervisades

Tutories al despatx	Segons treball	Debatir a partir del conocimiento especializado adquirido en un contexto interdisciplinar.

Autònomes

Lectura i anàlisi de textos i elaboració dels treballs		<p>T1.1 Saber utilizar de forma experta las posibilidades de internet</p> <p>Debatir a partir del conocimiento especializado adquirido en un contexto interdisciplinar.</p> <p>A2.9 Conocer y comprender la teoría antropológica sobre los procesos de socialización/enculturación en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A4.3 Analizar teóricamente ejemplos etnográficos de diversidad cultural en los ámbitos de la antropología lingüística.</p>
--	--	--

		<p>A5.11 Distingir los aspectos arbitrarios pero no inmotivados de las formas de clasificación en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>A5.12 Distinguir la reiteración y unicidad de las pautas culturales en los procesos históricos en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>C1.4 Identificar la utilización de las diferencias socioculturales para justificar la desigualdad entre sociedades y sectores sociales.</p>

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Avaluació

- 1) Lliurament d'un treball de màxim 10 pàg. A partir de les lectures obligatòries dels diferents blocs temàtics, seguint una pauta penjada al Campus Virtual (50% nota);
- 2) Examen final a l'aula amb apunts i textos (40%) i
- 3) Assistència i participació a l'aula (10%) valorada particularment en les dates previstes de conferències.

Optatiu: un treball pràctic d'etnolingüística i/o anàlisi del discurs a consultar al despatx (permetrà pujar la nota màxim 1 punt).

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Treball de lectura i anàlisi crític de textos	50%	<p>A2.9 Conocer y comprender la teoría antropológica sobre los procesos de socialización/enculturación en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A2.13 Conocer y comprender la historicidad de los sistemas sociales y culturales en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A4.3 Analizar teóricamente ejemplos etnográficos de diversidad cultural en los</p>
---	-----	--

		<p>àmbits de la antropologia lingüística.</p> <p>A5.11 Distinguir los aspectos arbitrarios pero no inmotivados de las formas de clasificación en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>A5.12 Distinguir la reiteración y unicidad de las pautas culturales en los procesos históricos en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>C1.4 Identificar la utilización de las diferencias socioculturales para justificar la desigualdad entre sociedades y sectores sociales.</p> <p>T1.1 Saber utilizar de forma experta las posibilidades de internet</p> <p>Debatir a partir del conocimiento especializado adquirido en un contexto interdisciplinar.</p>
Examen final amb apunts	40€	<p>A2.9 Conocer y comprender la teoría antropológica sobre los procesos de socialización/enculturación en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A2.13 Conocer y comprender la historicidad de los sistemas sociales y culturales en el ámbito de la antropología lingüística</p> <p>A4.3 Analizar teóricamente ejemplos etnográficos de diversidad cultural en los ámbitos de la antropología lingüística.</p> <p>A5.11 Distinguir los aspectos arbitrarios pero no inmotivados de las formas de clasificación en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>A5.12 Distinguir la reiteración y unicidad de las pautas culturales en los procesos históricos en el ámbito de la antropología lingüística.</p> <p>C1.4 Identificar la utilización de las diferencias socioculturales para justificar la desigualdad entre sociedades y sectores sociales.</p>
Assistència i participació	10%	<p>Debatir a partir del conocimiento especializado adquirido en un contexto interdisciplinar.</p>

9- Bibliografia i enllaços web

Segueix una llista de manuals. La bibliografia específica per cada tema es lliurarà a

l'aula i estarà penjada al campus virtual.

Manuais

- Buxó, Mª J. 1983 *Antropología lingüística*. Barcelona: Cuadernos de Antropología.**
- Casado Velarde, Manuel, 1991 *Lenguaje y cultura*, Madrid: Síntesis.
- Duranti, Alessandro 2000 (1997) *Antropología lingüística*, Cambridge U.P.**
- Duranti, Alessandro 2001 *Linguistic Anthropology: a reader*, Malden, Massachusetts: Blackwell.
- Foley, William A**, 1997 *Anthropological linguistics: an introduction* Oxford : Blackwell.
- Greenberg, Joseph H. 1968 *Anthropological Linguistics: An Introduction*, New York: Random House.
- Gumperz, John J. y Adrian Bennett 1981 (1980) *Lenguaje y cultura*, Barcelona: Anagrama
- Ibarretxe-Antuñano, Iraide y Javier Valenzuela (dirs.) 2012 *Lingüística cognitiva*, Barcelona: Anthropos.
- Junyent, M. Carme 2000 *Antropología lingüística*. Barcelona: Universitat de Barcelona
- Martin VIDE, C. 1996 *Elementos de lingüística*, Barcelona: Octaedro, 1996 (Un capítol d'Argente Giralt, J.A. pp.370-377 "El lenguaje y la cultura: lingüística y antropología").
- Velasco Maillo, Honorio M. 2003 *Hablar y pensar, tareas culturales. Antropología lingüística y antropología cognitiva*, Madrid: UNED.**
- Yanez Cossío, Consuelo 2007 *Una introducción a la lingüística general*, Quito: Abya-Yala.

Bibliografía general

irtual Issue: The Anthropology of Language, in *American Anthropologist*. Més d'un segle d'articles clau de la disciplina.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

Classes magistrals seguint el temari indicat:

I.L'antropologia i la lingüística

1. Introducció a l'assignatura: què és l'antropologia lingüística?
2. Diversitat lingüística, vocabularis bàsics, classificacions
3. La llengua en humans i primats: biologia i cultura

II. Diversitat i unitat

4. llengua i pensament
5. Etnolingüística
6. lingüística i antropologia cognitiva
7. Gènere, nombre, espai, temps i altres nocions

III. Les llengües i els seus contextos

8. El folklore
9. Etnografia de la parla o de la comunicació, anàlisi del discurs
10. Sociolingüística

IV. La domesticació del pensament salvatge

[11. La pintura esquemàtica, els quipus i altres formes de codificació numèrica, els jeroglifs i els alfabetes](#)

[12. llenguatge oral i gestual: llengua recitada, cantada, el mite. Codis gestuals, danses rituals.](#)

[13. llenguatge corporal: pintures, escarificacions, tatuatges](#)

[14. Les escriptures indígenes](#)

[V. Llengua, identitat i diversitat.](#)

[15. Llengua i identitat](#)

[16. Multilingüisme, transformació, pèrdua i recuperació de llengües](#)

Les classes seguiran l'ordre cronològic del temari i al llarg del curs es programaran dues / tres conferències temàtiques que es publicaran en el campus virtual.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
16/09/13 a 14/1/14	Classes magistrals	aula	PC / suport ppt / veu	
A determinar (2/3 sessions)	Conferència	aula	PC/suport ppt / veu	
Tot el curs	Lectures i anàlisi	casa	bibliogràfic	

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
---------	------------	------	----------	------------------------

19/12/13	Treball a partir de lectures	Aula	bibliogràfic	
16/1/14	Examen amb apunts	Aula	Bibliogràfic	